

Pripombe in predlogi SD za omilitev socialnih in ekonomskih posledic epidemije

**Predlogi Socialnih demokratov
Vladi Republike Slovenije**

Ljubljana, 25. marec 2020

BISTVO

- 1. Socialni demokrati smo prepričani, da je mogoče s hitro, ciljano in učinkovito pomočjo države gospodarstvu in prebivalstvu preprečiti recesijo. Za to je potrebno uporabiti vse razpoložljive vire, ker je še tako močno ukrepanje cenejše od soočanja s posledicami neukrepanja.**
- 2. Poudarjamo, da je potrebno pomagati vsem, ki pomoč potrebujejo. Stopnja pomoči mora biti odvisna od prizadetosti in od sposobnosti, da si prizadeti pomagajo sami.**
- 3. Ocenjujemo, da gredo predlagani ukrepi Vlade Republike Slovenije v pravo smer, vendar vsebujejo tudi vrsto napačnih rešitev, nedoslednosti ali nejasnosti, ki jih je potrebno v nadaljnjem postopku odpraviti. Zato Socialni demokrati predlagamo bodisi alternativne rešitve ali dopolnila k osnovnim rešitvam.**
- 4. Dodajamo, da je v teh dneh nujno dati javna zagotovila in navodila vsem odgovornim za ohranitev delovnih mest, da resno razmislijo, preden sprejemajo dokončne odločitve, saj bo državna pomoč usmerjena zlasti k tistim, ki bodo sprejeli dolgoročno odgovornost, da ostanejo delodajalci.**

LOGIKA

Socialni demokrati predlagamo, da Vlada Republike Slovenije zaradi izvedljivosti, ciljanosti, univerzalnosti in pravičnosti ukrepov korigira pristop tako, da se z zakonodajo sledi naslednjim sklopom ukrepom

- I. HIBERNACIJA delodajalcev & zaposlitev**
- II. NADOMESTILO izgubljenih prihodkov**
- III. LIKVIDNOST ZA VSE**
- IV. VSAKO DELO ŠTEJE**
- V. POMOČ NAJPREJ, PAPIRJI POTEM - izravnalna shema**

I. HIBERNACIJA delodajalcev & zaposlitev: za ohranitev zaposlenosti

Vsi delodajalci, katerih dejavnost je omejena ali ustavljena, imajo možnost začasnega delnega mirovanja statusa z ohranitvijo delovnih mest. Delodajalec v izjavi izbire stopnjo prizadetosti, v tem sorazmerju pa država krije celotni strošek delodajalca za delavce, ki so na čakanju in prejemajo nadomestilo plače. Podpiramo vladne predloge za 100 % državno financiranje bolniških odsotnosti, neposredno subvencioniranih zaposlitev ter 'kriznih bonusov' zaposlenih v kritičnih dejavnostih v času epidemije. Poudarjamo, da mora ureditev veljati za vse delodajalce, ne glede na njihovo pravno obliko ali dejavnost: merilo je stopnja prizadetosti (zmanjšani prihodki oz. dejavnost in posledična napotitev delavcev na čakanje). Podrobnejši opis hibernacije v nadaljevanju.

II. NADOMESTILO izgubljenih prihodkov: kompenzacijska shema

Ukrepi proti epidemiji v mnogih dejavnostih povzročajo velike izpade prihodkov, ponekod so odpuščanja in odpovedi poslovnih dogodkov neizbežna. Podpiramo vladne predloge ukrepov iz sklopa II. Dodajamo, da je smiselna razširitev ukrepov na vse fizične osebe, ki imajo zaradi epidemije velik izpad prihodkov, pa niso zaposlene oz. na čakanju (honorarni delavci, študentje). Enako načelo uveljaviti tudi pri delodajalcih oz. pravnih osebah, katerih dejavnost je ustavljena, kljub temu pa ne bodo mogli sami prevzeti fiksnih stroškov, nujno potrebnih za ohranitev in kasnejši ponovni zagon dejavnosti. Zato predlagamo vzpostavitev kompenzacijske sheme za nadomestilo izpada prihodkov v določenem deležu glede na stopnjo prizadetosti.

III. LIKVIDNOST ZA VSE: likvidnostna shema

Podpiramo vladne predloge za vključitev samozaposlenih v kompenzacijske ukrepe (ukrepi iz sklopa III), a dodajamo, da je smiselno 100% nadomestilo glede na njihova predhodna vplačila. Za premostitev pa bodo, poleg že uvedenih in predlaganih ukrepov potrebni še uvedba likvidnostne sheme, sestavljene iz dveh stebrov: kreditnega in pogojno povratnega za tiste subjekte, ki jih je epidemija zadela v tisti fazi poslovnega cikla, ko ne morejo sami prispevati k ohranitvi dejavnosti, po načelu nadomestila dela prihodkov glede na povprečje v preteklem letu. Predlagamo tudi moratorij na odplačevanje hipotekarnih, kreditnih in leasing poslov za prizadete pravne in fizične osebe do 30. 09. 2020. Dodatno v tem sklopu izpostavljamo tudi potrebo, da se občinam in javnim ustanovam omogoči izredno zadolževanje za okrepitev javnih del in nujne pomoči.

IV. VSAKO DELO ŠTEJE oz. kdor dela, pomaga

Naklonjeni smo usmeritvi, da se pomaga tudi tistim delodajalcem in delavcem, ki trenutno ohranjajo delovanje kritičnih sistemov, od katerih smo vsi odvisni. Menimo pa, da je smiselno večji delež pomoči preusmeriti k delodajalcem, ki bodo morali svojo dejavnost ustavljati. Zato predlagamo, da v času epidemije država prevzame strošek prispevkov zaposlenih. Podpiramo prizadevanja za zagotovitev 'kriznih bonusov' vsem izpostavljenim delavcem, z dodanim zagotovitvilo, da delodajalcem v javnem sektorju (zdravstvo, domovi za ostarele, tudi vrtci) sredstva za njegovo izplačilo zagotovi proračun. Predlagamo razmislek o dodatnih ukrepih pomoči za tiste subjekte, ki se bodo samoorganizirali za ohranitev (samo)zaposlenosti: zadruga in skladi dela.

V. POMOČ NAJPREJ, PAPIRJI POTEM: izravnalna shema

Zavoljo hitrosti ukrepanja se za vse predvidene ukrepe uporabi načelo hitre pomoči in naknadnega preverjanja ter uskladitve. Morebitna neupravičene in presežne pomoči se poravnajo glede na računovodske izkaze, ki bodo znani v letu 2021. Na ta način je mogoče dati zagotovilo vsem, da bo država pomagala vsem tistim, ki se bodo iskreno potrudili za ohranitev svoje dejavnosti in zaposlenosti ter bodo pripravljeni prispevati, da obvladamo epidemijo ter iz nje pridemo močnejši.

OPIS PREDLOGA O HIBERNACIJI

1. **začasni institut hibernacije:** začasno delno ali popolno mirovanje gospodarske družbe, zavoda, društva, samostojnega podjetnika, kmeta, ustanove ali zadruga, ki služi kot osnova za aktivacijo drugih oblik pomoči tako dejavnosti kot na dejavnost vezanih ljudi (npr. nosilec dejavnosti, zaposleni, dobavitelji),
2. **stopnjo hibernacije, ki je vezana na oceno prizadetosti:** vsak subjekt z izjavo opredeli stopnjo prizadetosti na skali med popolno (100%) in manjšo (10%) prizadetostjo, zaokroženo na 10 odstotnih točk. Šteje se, da subjekt hibernira v deležu, ki je za 10 odstotnih točk višji od samoocene (če subjekt ocenjuje 50 % izpad prihodkov, hibernira v 60 % deležu, medtem kot 50 % prihodkov še vedno ustvarja z izvajanjem dejavnosti in ustvarjanjem prihodka). Večja stopnja hibernacije se postavlja stimulatивно zato, da spodbudi podjetja k realni oceni.
3. **stopnjo pomoči, vezano na delež hibernacije:** vsak subjekt je deležen pomoči države z ukrepi, opredeljenimi v nadaljevanju, ki ustreza deležu hibernacije (če je subjekt v 60 % hibernaciji, mu pripada 60 % vrednost ukrepa).
4. **ukrepi za pomoč v času hibernacije:**
 - **nadomestila vrednosti bruto plač v deležu hibernacije:** vsakemu subjektu država zagotovi hiberniran delež bruto plač tako, da subjektu mesečno nakaže vrednost bruto plač glede na število zaposlenih, sorazmeren s stopnjo hibernacije. Primer: Če je subjekt v 60 % hibernaciji, mu država mesečno nakaže 1/12 vrednosti povprečne bruto plače (celotnega stroška delodajalca) po samooceni subjekta, pomnoženo s številom zaposlenih, od tega pa podjetje odvede vse prispevke za socialno varnost zaposlenih).
 - **ukrep zmanjšanja akontacije davka od dohodka pravnih oseb:** vsakemu subjektu se obveznost akontacije davka od dohodka pravnih oseb zmanjša na delež, sorazmeren s stopnjo hibernacije.
5. **časovna veljavnost hibernacije:** šteje se, da hibernacija traja v obdobju epidemije, vendar najmanj do 30. junija 2020, kar omogoča subjektom tudi čas prilagoditve po delnem ali popolnem prenehanju ukrepov za obvladovanje epidemije. Če se epidemija konča po 30. juniju 2020, se šteje, da se obdobje veljavnosti ukrepov konča na zadnji dan polnega meseca po zaključku epidemije (če se epidemija konča 15. julija, ukrepi prenehajo učinkovati 30. avgusta 2020).
6. **izravnalna shema:** država oceni upravičenost ukrepov za subjekt po oddaji knjigovodskih poročil 31. marca 2021, in glede na ustvarjen prihodek v mesecih hibernacije oceni odstopanja. Pripravi se lestvica toleriranih odstopanj, npr. za subjektov, ki je bilo deležno ukrepov po 60 % deležu hibernacije, se ne zahteva povračil ukrepov, če je dosegalo do 30 % upad prihodkov). Državi se povrne tisti delež ukrepov, ki npr. za več kot 10 odstotnih točk presegajo delež prizadetosti po samooceni, s čimer se ponovno spodbuja pošteno ravnanje subjektov).

Ukrepe po tej shemi financira proračun Republike Slovenije, pri tem pa se uporabi razpoložljiva sredstva po shemi PEPP Evropske centralne banke in po potrebi izdajo dodatnih obveznic Republike Slovenije.

Predlagan koncept hibernacije je alternativa predlaganim rešitvam Vlade Republike Slovenije za pomoč delodajalcem za ohranitev delovnih mest (I. Ukrepi za ohranjanje delovnih mest, III. Ukrepi za izredno pomoč samozaposlenim in IV. Ukrep za ohranitev delovanja podjetij). Na ta način je mogoče na podlagi enakih meril za vse in na pošten način zagotoviti pomoč vsem delodajalcem.

PRIPOMBE IN PREDLOGI NA VLADNI SEZNAM UKREPOV

	Predlog vlade	Pripombe SD
I.	Ukrepi za ohranjanje delovnih mest	
1.	Nova ureditev sofinanciranja nadomestil plač za delavce na čakanju.: Vse prispevke vseh zaposlenih, ki so na čakanju, v tem obdobju v obe blagajni in proračun plačuje država, pravice zavarovancev in prihodki blagajn pa se ohranjajo. Takšen ukrep takoj razbremeni delodajalca, brez postopka za uveljavljanje sofinanciranja nadomestila. Država dodatno sofinancira 20% neto nadomestila zaposlenim. Upravičenost sofinanciranja se po koncu poslovnega leta ugotavlja na podlagi izkazov poslovnega izida.	Ukrep je nezadosten. Za ohranitev delovnih mest je ključno, da se skupni strošek delodajalca za zaposlene (II. bruto), ki so na čakanju ali zaradi epidemije ne morejo na delo, pokrije vsaj v višini 90%. Ključno je tudi, da ukrepi zajamejo vse delodajalce po ZDR, ki so prevzeli obveznosti do zaposlenih. S spremembo ZIU PPP določiti, da se delno povračilo nadomestila plače izplačuje za čas začasnega čakanja na delo ne le po njegovi uveljavitvi, pač pa od razglasitve epidemije naprej. Vladi priporočamo, da preuči alternativni model, opisan na začetku dokumenta.
2.	Zaposlitve, ki jih država preko posebnih programov že neposredno subvencionira, se sofinancirajo v višini razlike med polnim sofinanciranjem in siceršnje subvencijo.	Nimamo pripomb.
3.	Nadomestilo za vse bolniške odsotnosti v času epidemije od prvega dne krije ZZZS in ne delodajalec.	Za izvedbo ukrepa je potrebno predvideti vir, torej da se potrebna sredstva ZZZS zagotovijo iz proračuna.
4.	Vzpostavi se sistem nagrajevanja zaposlenih in aktiviranih v kritičnih dejavnostih v času epidemije preko dodatka za nevarno delo in dodatne obremenitve (zdravstvo, Civilna zaščita, varnost, kritična infrastruktura...) po odločitvi predstojnikov v razponu med 10 do 200% dodatka na osnovno plačo.	Nujno je zagotovilo vsem subjektom v javnem sektorju, ki izvajajo tako dejavnost, da bo sredstva zagotovil državni proračun.

II.	Ukrepi za izboljšanje socialnega položaja ljudi, še posebej tistih z nizkimi pokojninami, ki so glede na ogroženo starostno skupino najbolj izpostavljeni nevarnosti epidemije	
1.	Status za delavce, ki ne delajo zaradi višje sile (varstvo otrok, nezmožnost prihoda na delo - 6. točka 137. člena ZDR) se izenači s statusom za delavce na čakanju.	Nimamo pripomb.
2.	Delavcu, ki v času epidemije izgubi službo, od prvega dne avtomatično pripada nadomestilo za brezposelnost. Ko veljavnost prvega ukrepa preneha, se njegove pravice odmerijo po veljavni zakonodaji (nadomestilo ali socialna pomoč).	Nimamo pripomb.
3.	Javnih storitev, ki se ne izvajajo, gospodinjstva v času krize ne plačujejo.	Za izvedbo ukrepa je nujno, da se občinam in javnim zavodom zagotovijo sredstva za izpolnitev obveznosti iz proračuna (na primer za kritje plač zaposlenih v vrtcih).
4.	Upokojemcem se izplača solidarnostni dodatek zaradi posledic Corona virusa. Vzpostavijo se trije razredi z obrazložitvijo, da želimo pomagati oziroma najbolj zaščititi upokojemce z najnižjimi pokojninami, ki so v sedanjih krizi še posebej ranljivi.	Predlagamo, da se enak ali podoben ukrep predvidi tudi za druge socialno šibke in revnejše, denimo prejemnike denarne socialne pomoči, študente in honorarne delavce, glede na povprečje njihovih siceršnjih prihodkov.
III.	Ukrepi za izredno pomoč samozaposlenim	
1.	Do izredne pomoči so upravičeni vsi samozaposleni, ki s posebno izjavo preko elektronske aplikacije razglasijo prizadetost zaradi krize. Izjava je javno dostopna. Če se pozneje ugotovi, da je ta izjava vsebovala neresnične podatke, bodo morali pomoč vrniti.	Zagovarjamo enaka pravila za vse, ne glede na statusno obliko organiziranja dejavnosti (gospodarske družbe, enoosebne družbe, samozaposleni, kmetje...).
2.	Samozaposleni, ki zaradi krize ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu, so upravičeni do mesečnega temeljnega dohodka v višini 70% neto minimalne plače.	Predlagamo, da se določi mesečni temeljni dohodek v višini 100 % minimalne plače oz. več, v odvisnosti od plačanih prispevkov.. Pri tem navajamo še primer Estonije, ki uvaja sistem 70 % zadnjega prihodka.
3.	Prizadetim samozaposlenim se v tem obdobju odpiše prispevke. Prispevke zanje v tem obdobju za zdravstveno in pokojninsko blagajno nakazuje država, pravice zavarovancev in prihodki blagajn pa se ohranjajo. Višina prispevkov za	Nimamo pripomb.

	krizno leto se določi na podlagi izkazanega dobička po zaključku leta.	
4.	Do odmere dohodnine za leto 2020 se odloži plačilo akontacije dohodnine.	Nimamo pripomb.
IV.	Ukrep za ohranitev delovanja podjetij	
1.	Vse prispevke za pokojninsko zavarovanje za delo zaposlenih v gospodarstvu, ki ostanejo na delovnem mestu, v tem obdobju tako za delodajalca kot delojemalca plačuje država, pravice zavarovancev in prihodki pa se ohranjajo. S tem se hkrati razbremeni strošek plače za podjetja.	<p>Predlagamo, da ta ukrep velja za vse delodajalce, ne glede na statusno organiziranost dejavnosti, torej ob gospodarskih družbah tudi za samostojne podjetnike, zavode, društva, kmete. Vsi delodajalci po ZDR so prevzeli določene obveznosti do delavcev in v luči želje po ohranitvi delovnih mest je smiselno vključiti vse, ki bodo zaposlenost ohranjali.</p> <p>Poudarjamo tudi, da je prizadetost delodajalcev različna in da je smiselno, da se pomaga najprej tistim, ki so najbolj prizadeti (glej predlagani koncept hibernacije v odvisnosti od stopnje prizadetosti).</p>
V. Ukrepi za izboljšanje likvidnosti podjetij in pomoč znanstveno raziskovalnim projektom za boj z epidemijo		
1.	Z namenom reševanja likvidnosti se vzpostavi garancijska shema (t.i. "finančni top") in omogoči odkup terjatev do slovenskih podjetij. Država zagotovi dovolj sredstev z dokapitalizacijo oziroma poroštvom za izvedbo.	Pričakujemo, da bo vlada predstavila jasen model, da bo jasno, za kakšne terjatve gre, kako bo izvajan, pod kakšnimi pogoji, s kakšnim sitom, kaj se bo dogajalo s terjatvami. Nujno je potrebno zagotoviti likvidnost, vendar je na voljo tudi več modelov.
2.	Zamrzne se plačilo akontacije davka od dohodkov pravnih oseb in plačilo davka na dohodek iz dejavnosti za samostojne podjetnike.	Nimamo pripomb.
3.	Zamrzne se uveljavljanje pogodbenih kazni za zamude pri izvajanju dobav in storitev po pogodbah z javnim sektorjem.	Priporočamo, da to velja pogojno, kadar storitve oziroma dobave ni mogoče izvršiti iz objektivnih razlogov.
4.	Plačilni roki za plačila zasebnim dobaviteljem iz javnih sredstev se skrajšajo na 8 dni.	Nimamo pripomb.
5.	Del neizkoriščenih sredstev iz Evropskega socialnega sklada (ESS) se	Nimamo pripomb, opozarjamo pa na nujnost, da se pomaga raziskovalcem

	usmeri v pomoč podjetjem in institucijam, ki se ukvarjajo z raziskavami in razvojem (cepivo, zdravilo, zaščitna oprema) za obvladovanje posledic koronavirusa	tudi v drugih primerih, saj bo to zelo pomembno za krepitev gospodarske aktivnosti v nadaljevanju. Konkreten predlog navajamo med dodatnimi predlogi v nadaljevanju.
VI. Znižanje sejin in plač in oprostitev plačila storitev distribucije		
1.	Vse sejnine in druga denarna nadomestila, ki jih prejemajo člani nadzornih svetov v gospodarskih družbah v neposredni ali posredni večinski lasti države, se znižajo za 30 odstotkov. SDH ali DUTB se zadolži za uresničitev tega sklepa v tistih družbah, kjer na skupščinah zastopata državo.	Nimamo pripomb.
2.	Znižanje vseh funkcionarskih plač na državni ravni za 30% za čas trajanja epidemije. Sodna veja oblasti je na podlagi aktov Ustavnega sodišča RS iz zakona izvzeta, hkrati pa pozvana, da se sama odpove 30 % plače za čas krize.	Nimamo pripomb, ocenjujemo, da gre za ukrep, s katerim želi vlada sanirati javno podobo po določitvi najvišjih možnih plačilnih razredov za ministre in državne sekretarje.
3.	Oprostitev plačila storitev distribucije TV signala s strani javne RTV za regionalne in druge televizije, ki preko DVB signala informirajo državljane Republike Slovenije in sicer za čas od razglasitve do preklica epidemije.	Tukaj pričakujemo dodatna pojasnila in finančne izračune (kakšen izpad bo na račun zasebnikov tukaj doživela RTV Slovenija). Opozarjamo tudi na potencialni konflikt interesov, saj je nekaj članov vlade med solastniki zasebne televizije.
VII. Pomoč kmetijstvu		
1.	Nosilec ali članom kmetijskih gospodarstev, ki so zboleli za boleznijo COVID-19 se za čas trajanja bolezni, vendar ne več kot za čas trajanja ukrepov proti epidemiji, dodeli finančna pomoč zaradi nezmožnosti za delo v višini 80 odstotkov minimalne plače za delo s polnim delovnim časom v skladu s predpisom, ki določa minimalno plačo. Do finančne pomoči so upravičeni tisti člani kmetijskega gospodarstva, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani kot kmet kot je določen v 14. točki 7. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	Vprašujemo se, zakaj je tukaj predlog 80% minimalne plače, za samozaposlene pa 70%? Predlagamo enako ureditev za vse v višini 100 % minimalne plače in po enakem postopku kot za samozaposlene.
2.	Kmetom in članom njihovih gospodarstev, ki so zavarovani na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, se lahko zmanjšajo ali odpišejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Obravnavajo se kot po zakonu za	Predlagamo enako ureditev za vse (npr. ali bodo tudi kmetje podajali javno dostopne izjave). Podobno kot pri ukrepih za ohranitev delovanja je potrebno narediti razliko med tistimi, ki poslujejo brez težav in

	elementarno nesrečo. Zavarovancem, ki so zboleli za boleznijo COVID-19 in imajo ustrezno zdravniško potrdilo, se prispevki odpišejo v skladu s 5. členom ZPKZ. Odpisani prispevki se štejejo za plačane.	tistimi, ki imajo težave.
3.	Do odloga plačila prispevkov je upravičen nosilec ali član kmetijskega gospodarstva, ki opravlja osnovno kmetijsko oziroma osnovno gozdarsko dejavnost, dopolnilno dejavnost na kmetiji ali drugo kmetijsko dejavnost in je iz tega naslova vključen v sistem socialnih zavarovanj. Predlog zakona določa ukrep, ki je primerljiv ureditvi v Zakonu o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov, ki se nanaša na samozaposlene.	Ukrep se izvede pod pogojem, da navedeni upravičenci dokažejo, da zaradi COVID-19 niso mogli opravljati dejavnosti oz. je bila njihova dejavnost bistveno okrnjena.
4.	Plačilo dajatve na Katastrski dohodek za leto 2020 se vsem lastnikom kmetijskih in gozdnih zemljišč ter čebeljih panjev zniža za 50%.	Ukrep se izvede pod pogojem, da navedeni upravičenci dokažejo, da zaradi COVID-19 niso mogli opravljati dejavnosti oz. je bila njihova dejavnost bistveno okrnjena.
5.	Nadomestilo za izpad prihodka za kmetijska gospodarstva. Za pravne osebe (gospodarske družbe, zadruga) in samostojne podjetnike posameznike – s.p. ter fizične osebe.	Predlagamo, da se sledi logiki, da je tudi kmetija dejavnost, zato predlagamo, da ni razlik in izjem glede na status.
6.	Za ribiška plovila, za katera so izdana dovoljenja za gospodarski ribolov, so imetniki dovoljenj za gospodarski ribolov za leto 2020 upravičeni do nadomestila plačila priveza v ribiških pristaniščih v višini 40 % od celotnega nadomestila. Sredstva za nadomestila iz prejšnjega odstavka se zagotovijo iz proračuna RS.	Ukrep se izvede pod pogojem, da navedeni upravičenci dokažejo, da zaradi COVID-19 niso mogli opravljati dejavnosti oz. je bila njihova dejavnost bistveno okrnjena.
7.	Gojiteljem vodnih organizmov, ki imajo podeljeno vodno pravico za gojenje vodnih organizmov, se za leto 2020 zniža plačila vodnega povračila v višini 40 % od celotne vrednosti.	Ukrep se izvede pod pogojem, da navedeni upravičenci dokažejo, da zaradi COVID-19 niso mogli opravljati dejavnosti oz. je bila njihova dejavnost bistveno okrnjena.
VIII. Ukrepi s področja javnih naročil		
1.	Mejne vrednosti za uporabo Zakona o javnem naročanju (ZJN-3), t.i. evidenčnih naročil se povišajo iz 20.000 € za blago in storitve na 40.000 € in iz 40.000 € za gradnje na 80.000 €.	Nimamo pripomb, pričakujemo skrbnost in da ne bo zlorab javnih sredstev.

2.	Občinam oziroma njenim ožjim delom se naloži samostojno izvajanje javnih naročil.	Nimamo pripomb.
Priporočilo		
1.	Priporoči se delodajalcem v gospodarstvu za podoben pristop (nagrajevanje zaposlenih v razponu med 10 do 200% dodatka na osnovno plačo v času epidemije v zdravstvu, Civilni zaščiti, varnosti, kritični infrastrukturi, trgovini z osnovnimi življenjskimi potrebščinami ipd.	Nimamo pripomb.

DODATNI PREDLOGI

- Povečati sredstva za javna dela.** Nujno bi bilo spremeniti tudi kriterije za financiranje javnih del in to tako, da bi celoten delež prevzela država, kajti občine ne bodo mogle zagotoviti dodatnih sredstev. Odpraviti bi bilo potrebne omejitve za zaposlovanje javnih delavcev v NVO, ki nimajo nobenega zaposlenega.
- Nadomestilo za čakanje na domu za zaposlene v šolah,** pri katerih gre za dohodke iz naslova tržne dejavnosti (npr. kuharji za kosila, knjigovodje, čistilke ipd.).
- Nadomestilo za zaposlene v javnih zavodih za izobraževanje odraslih** (npr. organizatorji izobraževanja), pri katerih gre za pridobivanje prihodka v pretežni meri iz tržne dejavnosti (kot so npr. jezikovni tečaji, nacionalne poklicne kvalifikacije in drugi javno veljavni izobraževalni programi, univerza za trije življenjsko obdobje ipd.).
- Sistem nagrajevanja zaposlenih in aktiviranih v kritičnih dejavnostih:** Predlagamo, da se v vseh primerih, ko se zagotavlja nagrajevanje zaposlenih in aktiviranih v kritičnih dejavnostih, definira poseben proračunski vir za kompenzacijo delodajalcev, kadar takšen vir sistemsko ne obstaja. Takšen primer je denimo pri zaposlenih v domovih za starejše, v zdravstvu ter v občinah in v občinskih javnih zavodih, kadar gre za pravno osebo, ki je financirana iz javnih sredstev. To je nujni ukrep, da se realizira ta ukrep, ne da ta povzroči nelikvidnost in s tem ogrozi izvajanje teh dejavnosti. Priporočamo tudi, da v kolikor kolektivna pogodba določa višjo nagrado, se izplača tista, ki je za zaposlenega ugodnejša. Brez tega ukrepa bo bodisi ogroženo izvajanje teh javnih dejavnosti zaradi nelikvidnosti, ali pa bo ukrep prelit v povišano ceno za uporabnike, kar pa ni namen ukrepa.
- Ukrep reguliranja cen zdravil, medicinskih pripomočkov in medicinske opreme:** Predlagamo, da država za čas trajanje epidemije predpiše najvišjo ceno tistih zdravil, ki blažijo bolečine oziroma simptome bolezni in ki jih v času epidemije občani ali javni zavodi v povečanem obsegu kupujejo.
- Ukrep reguliranja cen najemnin:** Mnogi študentje tudi v času po prekinitvi študijskih obveznosti oziroma njihovem izvajanju na daljavo nadaljujejo s svojim bivanjem v univerzitetnih in študijskih središčih, hkrati pa velik del študentov ne more opravljati

študentskega dela, zaradi krize pa so ogroženi tudi prejemki staršev. Zato predlagamo regulacijo najvišje cene najemnin v zasebnih stanovanjih in v študentskih domovih tako, da se cena določi na 50 % doslej veljavne najemnine.

7. **Ukrep zamrznitve plačevanja najemnin** (moratorij) za stanovanja, poslovne prostore ipd. (ljudje/podjetja brez rednih prihodkov bodo težko plačevali najemnine).
8. **Dodatek za prehrano šolajočim:** Vsem šolajočim se skupinam oziroma njihovih zakonitim zastopnikom (v primeru mladoletnikov), ki so upravičeni do subvencionirane prehrane, t.j. učenci in dijaki, ki so upravičeni do polne ali delne subvencije šolske malice, učencem, ki so upravičeni, do subvencije za kosilo in študentom, ki imajo pravico do subvencionirane študentske prehrane, se v času do konca razglasitve epidemije kot neobdavčen prihodek nakažejo finančna sredstva v višini subvencije, ki bi jo sicer lahko koristili, a je zaradi razglasitve epidemije ne morejo.
9. **Nadomestitev izpada prihodkov za lokalne skupnosti in društva:** Zagotovitev sredstev zaradi izpada prihodkov (turistična taksa, denarne kazni, NUSZ, najemnine poslovnih prostorov ipd.) oziroma zaradi povečanja stroškov (socialni transferji, zagotovitev dodatnih sredstev za spodbujanje gospodarstva, za sofinanciranje športnih klubov in društev, ki bodo v tem času izgubili donatorska in sponzorska sredstva, dodatni stroški zaradi najemanja likvidnostnih kreditov).
10. **Oddaljeni dostop do HKOM za lokalne skupnosti:** država naj občinam, ki poslujejo znotraj državnega omrežja HKOM čimprej omogoči oddaljeni dostop za delo od doma.
11. **Izjema za zadolževanje občin:** občinam se v letu 2020 izjemoma omogoči, da se v letu 2020 najeti likvidnostni krediti do enega leta: lahko vrnejo v naslednjem letu, da ne štejejo v obseg zadolžitve in da zanje ni potrebno soglasje Ministrstva za finance.
12. **Kompensacijska shema za odpovedi večjih dogodkov v športu, kulturi in turizmu:** predlagamo, da se za zaradi odpovedi večjih dogodkov, pri katerih so potrebne dalj časa trajajoče priprave, uveljavi kompensacijska shema za vsaj delno nadomestitev stroškov, ki so nastali z izvedenimi aktivnostmi.
13. **Brezplačni moratorij doplačevanja in obračuna obresti** do 30. 09. 2020 na vse hipotekarne kredite, za tiste, ki bodo do tega obdobja izgubili reden vir zaslužka, se moratorij podaljša do 30. 09. 2021.
14. **Brezplačni odlog mesečnih plačilnih obveznosti po sklenjenih kreditnih in leasing pogodbah za posameznike:** predlagamo brezplačni odlog mesečnih plačilnih obveznosti iz naslova sklenjenih kreditnih in leasing ter drugih finančnih pogodb, in sicer za obdobje do 30. 09. 2020, za tiste, ki bodo do tega obdobja izgubili reden vir zaslužka, pa se moratorij podaljša do 30. 09. 2021.
15. **Zagotovitev temeljnega mesečnega prihodka za prekarce:** t.i. temeljni mesečni prihodek (vezano na delež prihodkov v mesecih ali letu pred epidemijo) se zagotovi tudi prekarcem, ki so do razglasitve epidemije prihodke ustvarjali kot ekonomsko odvisne osebe ali osebe v negotovih oblikah dela (prekarci brez brez statusa samozaposlenih), kot o študentje in dijaki preko študentskih napotnic, ljudje z delom preko avtorskih in podjetniških pogodb, ki zaradi epidemije ne morajo delati. Zgled za to je ukrep v Nemčiji, kjer bodo začasno nadomestilo prejemali tudi delavci, zaposleni prek agencij in začasnih pogodb, ki bi se iztekale v času epidemije.

16. **Upoštevanje posledic epidemije na študente in dijake**, zlasti v primeru podaljšanja šolskega leta: zagotovi se jim povračilo vozovnic in stanarin v študentskih domovih za čas nedostopnosti, omogoči izredno opravljanje izpitnih obveznosti in enoletno podaljšanje pravic (štipendija, bivanje, ponavljanje letnika) v primeru, da zaradi epidemije ne bi mogli redno opraviti zahtevanih obveznosti.
17. **Zagotovitev sredstev za premostitveni sklad za projektno zaposlene raziskovalce**, ki zaradi razglašene epidemije ne morejo opravljati svojih projektov (ali pridobivati novih) in raziskovalnih aktivnosti.
18. **Priprava ukrepov za dodatne spodbude raziskavam in inovacijam** med epidemijo in po koncu razglasitve epidemije kot investicije za razvojno spodbudo družbi in gospodarstvu.
19. **Obvezna samoizolacija rizičnih oseb, ki delajo**: Predlagamo, da se za osebe, ki veljajo za rizične, predpiše samoizolacija s 100 % bolniškim nadomestilom, da se za takšne osebe zmanjša tveganje za okužbo, če so v delovnem razmerju in nadaljujejo z opravljanjem dela. To bi moralo veljati za delavce, starejše od 60 let, ki imajo sladkorno bolezen, srčno žilne bolezni ali druga kronična obolenja, ki povečajo tveganje za intenzivno obravnavo ali celo smrt v primeru okužbe s COVID-19.
20. **Ukrepi za zaščito proti podaljševanju plačilnih pogojev v gospodarskih pogodbah**: Ugotavljamo, da so se začele pojavljati enostranske spremembe pogojev poslovanja s strani velikih poslovnih subjektov. Veliki subjekti svoje dobavitelje obveščajo o enostranskem samovoljnem zamiku plačilu obveznosti mimo pogodbeno dogovorjenih rokov plačil, pri tem pa gre tudi za večtedenske zamike. Na drugi strani se (tudi s strani istih sistemov, ko delujejo v vlogi dobavitelja) na strani dobaviteljev pričakuje plačilo na rok ali celo avansno plačevanje za podjetja, ki nimajo zaledja v velikih sistemih. Tovrstno enostransko ravnanje povzroča verižne reakcije, ki predstavljajo realno nevarnost za sesuvanje pomembnega dela gospodarstva. Učinkovite varovalke zoper takšne prakse je mogoče posebej učinkovito uveljaviti na ravni notranjega trga EU, recimo z varovalko, da subjekti, ki bi širili tovrstne enostranske prakse, niso upravičeni do interventne pomoči.
21. Začasna **zamrznitev sprožanja insolvenčnih postopkov** in zakonska uskladitev, da so zaradi ohranitve delovnih mest do podpor upravičeni tudi delodajalci, nad katerimi insolvenčni postopek še ni bil začet. Predlagamo tudi, da subjekti postanejo upravičeni do pomoči, če do zahteve za pomoč poravnajo zaostale davčne obveznosti.
22. Država finančno podpre ustanovitev in delovanje **zadruga za samozaposlene**, v katero se lahko včlanijo bodisi individualno, s svojimi s.p.-ji, podjetji, društvi in drugimi oblikami organiziranosti. Namenjena je reintegraciji samozaposlenih na trg, zaposlitvi samozaposlenih in izvajanju njihove dejavnosti preko zadruga. Vzpostavi se digitalna platforma za delovanje zadruga. Za tako obliko aktivacije se opredelijo možnosti systemskega sofinanciranja kolektivnega zavarovanja za primer brezposelnosti, zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja. Preučijo se **možnosti za oblikovanje skladov dela** za druge dejavnosti, v katerih bo prišlo do trajnejših prilagoditev.

Dokument pripravili:

V imenu Socialnih demokratov pripravila strokovna skupina na podlagi predlogov, ki so jih prispevali organi stranke, strokovni sveti, interesna združenja in mreža območnih in občinskih organizacij stranke.

Ljubljana, 25. marec 2020

Socialni demokrati
Predsednik

mag. Dejan Židan